

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส21101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ความหมาย และความเป็นมา
ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

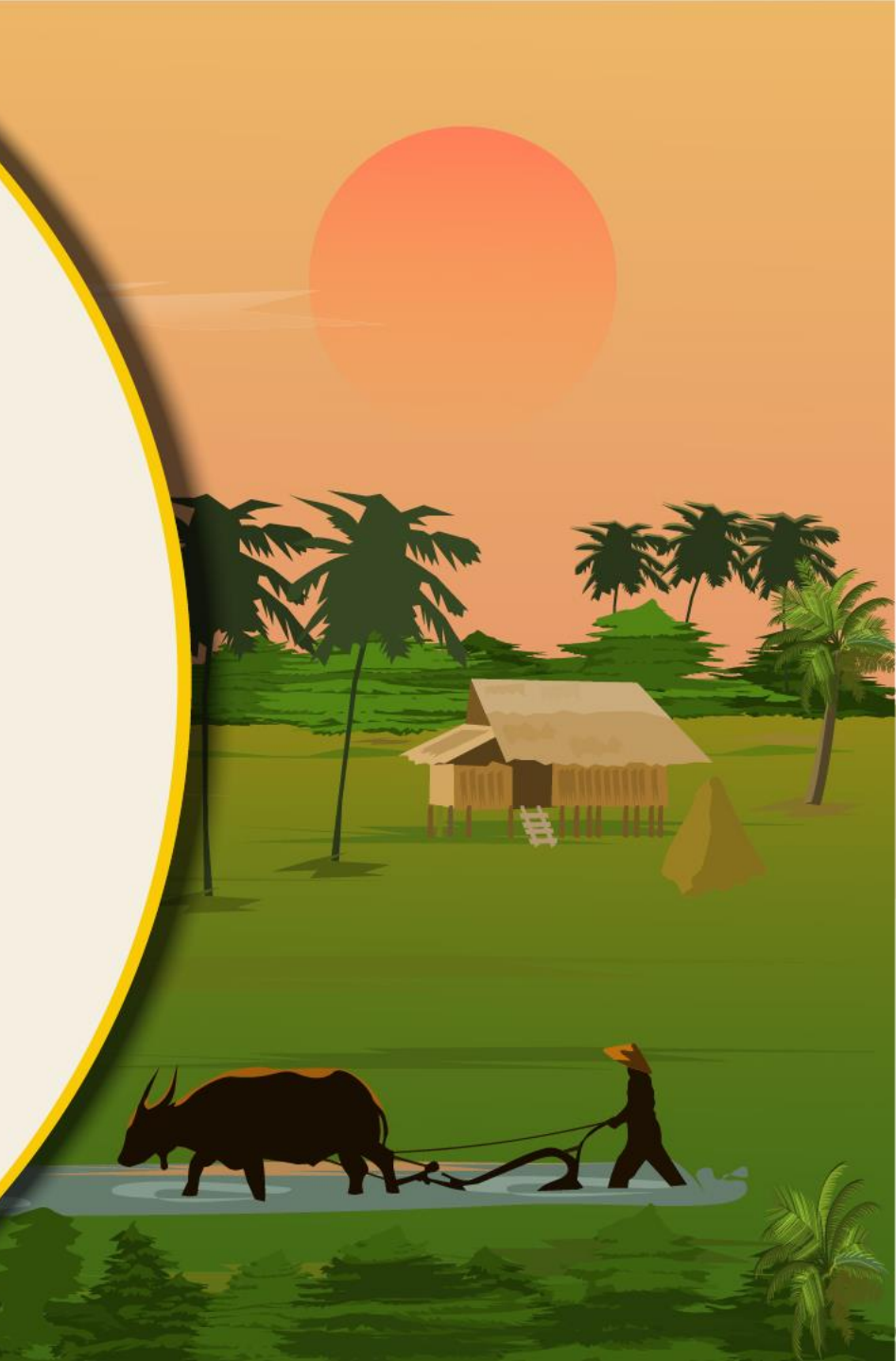
ครูผู้สอน

ครูอลงกรณ์

เดชะ

ครูสุธิมา

โรจนวิศิษฐ์

**ความหมาย และความเป็นมา
ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้

อธิบายความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านทักษะกระบวนการ

วิเคราะห์การปฏิบัติตนภายใต้หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะเฉพาะ

เห็นความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการ

ดำเนินชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. อยู่อย่างพอเพียง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

**“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจ
แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้
ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า
ทุกคนครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง
อย่างนั้นมันเกินไป”**

**ที่มา : พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ที่พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539**

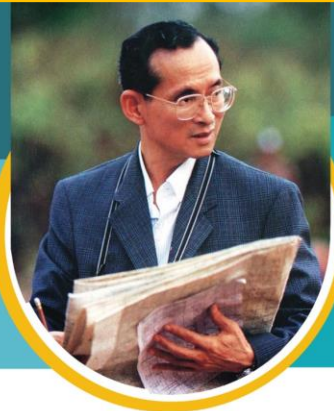
พระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9
ที่นักเรียนได้อ่าน มีใจความสำคัญเกี่ยวกับ
อะไรบ้าง

ความพอเพียง ซึ่งเราไม่ต้องยิ่งใหญ่
เหมือนเสือ เพียงแค่เราพออยู่พอกิน
เลี้ยงดูตัวเองได้ก็เพียงพอแล้ว

**ความหมาย และความเป็นมา
ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

ใบความรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหนึ่งในพระราชดำริของ “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช-บรมนาถบพิตร” รัชกาลที่ ๙ ที่ให้ไว้เพื่อให้การยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ความพอประมาณ
หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๒. ความมีเหตุผล
หมายถึง การตัดสินใจพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน
หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

โดยมี เงื่อนไข ๒ ประการ ดังนี้

- ๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาวางแผนและสามารถระมัดระวัง
- ๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ใบความรู้

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

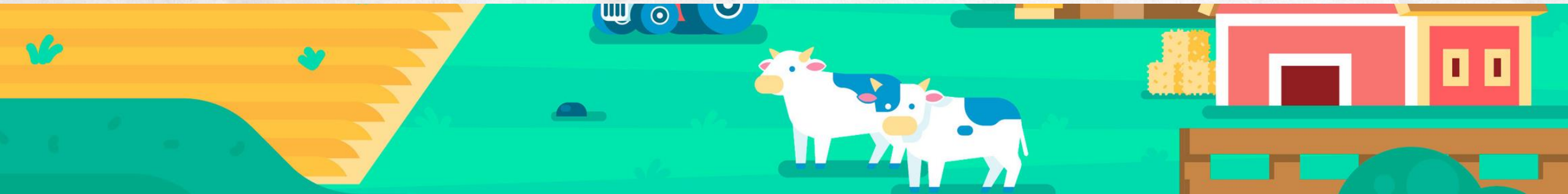

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542
เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่า

“...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า sufficiency economy คำว่า sufficiency economy นั้น
ไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่ และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ
ก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น...”

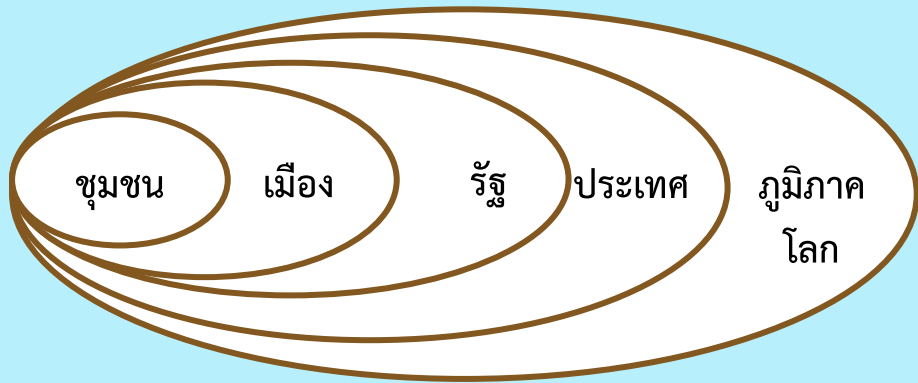
ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ
ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง
อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

เศรษฐกิจพอเพียง 2 ลักษณะ

ความสามารถ

ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด
โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยต่าง ๆ
ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

ระดับบุคคล

ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่าง
ไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน
ไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยม อิสรภาพ
ไม่พัวพันการกับสิ่งใด

สรุป

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่บุคคลและ
สังคมดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและประกอบอาชีพ
ตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่อย่างเหมาะสม พอเพียง
ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทดลองทฤษฎี
ในบริเวณพระตำหนัก
จิตรลดารโหฐาน

เศรษฐกิจขยายตัวรวดเร็ว
จนเกิดปัญหาต่าง ๆ
ในหลวงรัชกาลที่ 9 นำเสนอ
“ทฤษฎีใหม่”

เศรษฐกิจพอเพียง

ตั้งแต่
พ.ศ. 2493

พ.ศ. 2535 - 2537

18 ก.ค. พ.ศ. 2517

พระราชทาน
พระบรมราโชวาทครั้งแรก
ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เน้นการจัดการแหล่งน้ำและจัดสรรพื้นที่ทำเกษตร
30:30:30:10
ขั้นที่ 1 การผลิตที่พึ่งตนเอง
ขั้นที่ 2 เกษตรกรรวมตัวกันแบบ “สหกรณ์”
ขั้นที่ 3 ติดต่อแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ในชีวิตประจำวันของเรามีเรื่องราวอะไรบ้าง
ที่มีความสัมพันธ์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

กิจกรรม

วิเคราะห์ความหมาย...จากในหลวง

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 - 4 คน
2. ครูแจกใบกิจกรรมให้กลุ่มละ 1 แผ่น
3. ครูแจกพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้ทุกกลุ่ม
4. ครูให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์พระราชดำรัสที่ได้รับ แล้วตอบคำถามลงในใบกิจกรรมให้ครบถ้วน
5. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมกับครูเสนอแนะเพิ่มเติม

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ห้อง _____

ใบกิจกรรม เรื่อง ความหมายและความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ตื่นรู้สู่วิกฤติ

ชี้แจง ให้นักเรียนแปะพระราชดำรัสที่นักเรียนได้รับจากการจับฉลาก และนำมาวิเคราะห์ความหมาย พร้อมกับตอบคำถาม
ให้ถูกต้อง

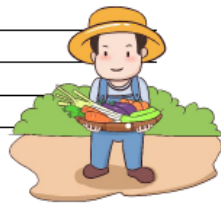
ชื่อ-สกุล _____ ม.1./ เลขที่ _____
ชื่อ-สกุล _____ ม.1./ เลขที่ _____
ชื่อ-สกุล _____ ม.1./ เลขที่ _____
ชื่อ-สกุล _____ ม.1./ เลขที่ _____
ชื่อ-สกุล _____ ม.1./ เลขที่ _____

แปะพระราชดำรัสที่นักเรียนได้รับ

ความหมายของพระราชดำรัสที่ได้รับ

แนวทางการปฏิบัติตนตามพระราชดำรัสที่ได้รับ

ตัวอย่าง ใบกิจกรรม

จากการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมวิเคราะห์
เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร และมีแนวทางการปฏิบัติตน
ที่เรียกว่าเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง

เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในทุกระดับ
โดยใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม มีเหตุผล ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย
ดำเนินชีวิตตามทางสายกลาง
เตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ฯลฯ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1